

CSAPODY ISTVÁN köszöntése

BARTHA DÉNES

Dr. Csapody István 70 évvel ezelőtt, 1930. február 26-án született Sopronban, ahol elemi és középiskolai tanulmányait is végezte. 1948-ban a bencés gimnáziumban kitüntetéssel érettségizett, s még ebben az évben érte az első nagy kudarc, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Természettudományi Karára beadott jelentkezését - világnézeti okokból - elutasították. A soproni Erdőmérnöki Főiskolán 1949-ben kezdte meg tanulmányait, a kieső egy évet dr. Fehér Dániel világhírű professzor Növénytani Intézetében töltötte el. Az 1953-ban szerzett erdőmérnöki diplomával rövid ideig a Főiskola Tanulmányi Osztályán előadóként, majd az immár Fehér Dánielt nélkülözni kényszerülő Növénytani Tanszéken egyetemi tanársegédként dolgozott. 1956 őszén áthelyezték az Erdőműveléstani Tanszékre, miközben ideiglenesen a Botanikus Kert vezetését is ellátta. Ekkor, 1958. tavaszán élte meg a második nagy kudarcot, "szilárd világnézete" miatt egyetemi állásából eltávolították. Ezt követően a Tanulmányi Állami Erdőgazdaságnál kapott munkát, ahol a Termőhelyfeltáró Csoport vezetőjévé nevezték ki. Ebben a beosztásban 1975-ig ténykedett itt, az Erdőgazdaságtól megválva az Országos Természetvédelmi Hivatal Nyugat-Dunántúli Természetvédelmi Felügyelőségén helyezkedett el, ahol és ennek jogutódjainál botanikai főfelügyelő, természetvédelmi főtanácsos, végül botanikai főtanácsadó munkaköröket töltött be. 1991 végén nyugállományba vonult, de a Fertő-Hanság Nemzeti Park botanikai ügyeit még egy évig intézte.

Csapody István a scientia amabilis, a botanika tudományának művelésével már ifjú korában elkötelezte magát. A növények iránti érdeklődésére - többekkel együtt - már gimnazista korában felfigyelt a szintén soproni születésű botanikaprofesszor, dr. Kárpáti Zoltán. Első önálló, tudományos dolgozata elsőéves korában, 1949-ben jelent meg az Erdőmérnöki Főiskola Közleményeiben. Dr. Fehér Dániel professzor tehetségét és szorgalmát felismerve ugyanettől az évtől kezdve növénytani gyakorlatok vezetésével is megbízta, így már évfolyamtársai is tőle tanulhatták a növényfajok ismeretét. Tudományos érdeklődése és munkássága a botanika több szakterületére, így a florisztikára, növényföldrajzra, fitocönológiára, botanika- és erdészettörténetre terjed ki, melyekben nemzetközi mércével mérve is jelentőset alkotott. Ezt támasztja alá a napjainkig megjelent 4 könyv, közel 200 tudományos és ismeretterjesztő közlemény, az 1962-ben summa cum laude megvédett doktori értekezés, valamint Európa sok botanikusával és intézményével kialakított tartós szakmai kapcsolat. A sors furcsa fintora, hogy az egyetemi katedrától, a botanika hivatászerű művelésétől megfosztott Csapody István választott tudományterületén a kutatómunkát oly magas fokon végezte, hogy kül- és belföldön egyaránt évtizedek óta őt tekintik az erdészeti botanika elsőszámú reprezentánsának. A 80-as évektől a felsőfokú oktatásban is egyre több lehetőséget (és talán kárpótlást) kapott, előadott a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán, az Erdészeti és Faipari Egyetemen pedig poszgraduális és doktori tantárgyakat gondozott. Utóbbi intézmény 1991-ben címzetes egyetemi tanárának választotta, 2000 szeptemberében pedig tiszteletbeli doktor (dr. honoris causa) címmel tüntette ki.

Külön kell szólni Csapody István - elkötelezettségéből táplálkozó - természetvédelmi tevékenységéről. Ez a szemlélet kezdő kutató kora óta egész munkásságát átszövi és fémjelzi. 8 tájvédelmi körzet (Soproni-hegység, Fertő-tó, Hanság, Sághegy, Kőszegi, Órségi, Szentgyörgy-völgyi, Szigetközi) és az országhatáron átnyúló Fertő-Neusiedlersee magyar-osztrák közös nemzeti park védetté nyilvánításának előkészítésében tevékenyen résztvett. A

természeti értékek megóvása érdekében mindig bátran hallatta a hangját, harcos elszántsága nem egy természeti értéket mentett meg a pusztulástól.

A Sopron környéki növényvilág legavatottabb ismerőjeként napjainkig 75 tanulmányt jelentetett meg az itteni flóra és vegetáció kutatása során szerzett eredményeiből, melyek önálló kötetbe való ötvözése most van folyamatban. Lokálpatriótizmusát mi sem jelzi jobban, hogy az újraindított Soproni Szemlében eddig 14 nagyobb tudományos dolgozata és 18 kisebb tanulmánya, könyvismertetése látott napvilágot. A Soproni Szemle Szerkesztőbizottságának 1989-től, a Soproni Városszépítő Egyesület elnökségének 1980-tól tagja.

Sopron városához születése vagy munkálkodása folytán több neves, az élő természet-tudományokkal foglalkozó tudós neve fűződik. Így büszkeséggel említhetjük Fridelius János antropológust, Gensel János Ádám orvosbotanikust, Deccard Kristóf János fűvészt, Kitaibel Pál, Gombocz Endre, Kárpáti Zoltán botanikusokat, Varga Lajos zoológust, Fehér Dániel mikrobiológust, Roth Gyula, Majer Antal erdészprofesszorokat. Munkásságuk nem csak a képviselt tudomány, hanem a város hírnevét is öregbítik, még ha a nekik kijáró tisztelet olykor-olykor el is maradt. A fenti természettudósok sorába méltán illik dr. Csapody István, akit a Soproni Szemle hasábjain köszöntünk 70. születésnapja alkalmából. Kívánunk neki sok, alkotóerőben eltölthető évet, s bizakodunk benne, hogy a magyar botanikát és Sopron városát munkálkodásával tovább tudja még gazdagítani. Ehhez adjon az Isten neki erőt és egészséget.